Disbrifigne

Ridiscutaedje del shijhe do semdi 27

Vincent Delire, ki s' no d' sinne, c' est "Mimile", c' est on tchanteu e walon ki provént do payis d' Couvén.

I wangna l' pris del meyeuse tchanson oridjinåle al Fiesse del Tchanson e walon e 2000.

I fourit l' prumî a mete so les fyis des videyos di ses tchansons e walon (e 2005)

I tchante brâmint so des tecses da Philippe Antoine. Ossu so des ratournaedjes da Georges Brassens et da Jacques Brel.

Di s' prumî mestî, il esteut animeu pu manaedjeu d' ene radio amateur. Il est bén cnoxhou a Couvén po-z aveur polou espaitchî li fjhaedje do pordjet d' astantche sol Noere Aiwe.

Sicole :

Li môde indicatif

Li môde indicatif u môde reyalisse, c' est on môde po codjower les viebes.

I mostere des accions bén reyeles.

Les ôtes môdes sont li codicioneu, li suddjonctif eyet li cmandeu (môde kimandrece).

Tins d' l' Indicatif

Gn a les tins shuvants dins l' Indicatif :

* Tins prezints

    o Indicatif prezintrece (prezint d' l' indicatif)

    o Indicatif futurrece (futeur di l' indicatif)

    o Durant indicatif erirece (DIE, imparfwait d' l' indicatif)

o Nén durant indicatif erirece (NDIE, passé simpe)

* Erî-tins

Passé composé
Futur antérieur
Plus-que-parfait
Passé antérieur

* Dobe erî-tins

Passé surcomposé
Futur surcomposé
Imparfait surcomposé
Passé simple surcomposé

Eciclopedeye :

Li schoupe

Ene schoupe (on dit eto : on schoupea), c' est ene usteye avou on long mantche et on lådje fier, ki fwait èn ingue di 150° avou l' mantche, po tcherdjî del tere, do såvlon, des graevetes, evnd..

Li schoupe est diferinne do locet, ki sieve aprume a foyî l' corti.

Li pâle u locet

Ene **pâle** u on **locet** (on dit eto : ene **eschoupe** (foyrece), on **palot**, on **schoupea**, ene **foye**), c' est ene usteye fwaite d' on fier a môde di rectingue, ki côpe assez bén so l' pitit costé do dzo, ey emantchî so l' ôte pitit costé après on manche, 1 mete 20 long, metou dins l' minme plan.

Li pâle sieve aprume a foyî l' corti. C' est câzu li minme ovraedje ki l' hawea, mins avou èn ôte movmint po s' endè siervi.

Li pâle est diferinne del schoupe, ki sieve aprume a bodjî del tere.

Scrijhaedje :

Nosse grand feu

Ké bouneur di s' sovni do grand feu di nosse djonnesse. Nos avéns do plaijhi avou on rén. C' esteut on grand do cwârtî ki montéve les faxhenes al copete del viye voye (des fagots k' i ramexhnéve dins les mâjhons, ofiets pa les djins po les broûler sol braijhisse).

Come l' ivier esteut dedja bén avancî, il è plént dner ene sins awè peu d' awè froed divant l' prétins.

Tos les efants do coulot [*quartier*] shuvént l' grand et s' tcherete ki s' rimplixheut a grande vitesse.

Arivé â dzeu del cresse, i cmincive li montaedje.

E prumî, ene miete di strin [*paille*] bén setch et pu tos les fagots bén arindjîs.

Nén on seu ki touméve !

Totsu vite fini, li feu î esteut tchôkî. Les efants et sacwants parints ki nos avént shuvou tchantént et dansént tot âtoû des blames [*flammes*].

Cwand i n' dimoréve pus k' des braijhes, on î trapéve les crompires ki dj' avéns yeu âjhey did tchôkî dins les potches di nos dvantrin, et on s' raspepyive [*regaleuve*] sins parey.

Oyi, il esteut vraiymint djoyeus, nosse grand feu !

E ridschindant l' voye, on rintréve tertos binâjhe po-z aler doirmi tot d' ene trake disk' â londmwin.

C' esteut l' grand feu : les shijhes e feu !

M.L. Delhomme (loulou)

Papîscrît da Bob ... del copinreye di Rotchfoirt.

Tchansons

Tango walon

Li **tango**, c' est ene danse di bal ki s' danse a deus.

Elle est fwaite d' ene unité d' troes pas, deus d' on costé (u padvant), et onk di l' ôte.

Al fén, on pout stårer si cpagneye : c' est li ståré tango.

Li **tango walon**, c' est ene tchanson ki les paroles ont stî scrîtes pa André Hancre eyet l' muzike compôzêye pa R. Hancre.

C' esteut ene mwaisse tchanson do repertwere da Bob Dechamps.

Come di djusse, ele si tchante sol rite do tango.

Cåzaedje del tchanson

1.

El flaminco est espagnol; / C' est leu gloriole. / Les Inglès dansnut l' tcharleston / Ké rigodon ! / Les Otrichyins leu valse di Viene / Al disgoviene. / Les Årdjintins dansnut l' tango, / Mins nén mia k' nos. / Adon, po lzî fé concurance / C' est l' preferêye di totes nos danses / Mia k' zels, nos atrapans l' movmint; / C' est ene kession d' timperamint. / / Respleu 1.

L' tango walon, / K' on scrît dins no façon. / K' on eterprind avou soplesse / Sins djamåy fé des crombès djesses, / Cwand nos dansans l' tango walon.

2.

Gn a pont come nos po prinde li tins / D' ene air canaye. / Gn a pont come nos po sawè fé / Des pas d' costé. / Gn a pont come nos po sawè lére / Dins les sorires. / Mamjhele, dj' etervoe l' paradis / Dins vos beas iys. / A ç' moumint la, tot ermouwêye, / El feye vos dit : "Dji so troublêye. / Mins cwè çki s' passe, dji n' sai pus cwè." / "- A ça, mamjhele, c' est no ptit scret." / Resploe 2. /

L' tango walon, / K' on scrît dins no façon. / Ki vos mete totshûte e cadance / Et co ene miete vs serîz e transe / Cwand nos dansans l' tango walon. /

3.

Gn a nén k' les Walones po vs troubler / Po vos tromper; / L' ôte djoû, dj' a stî en Inglutere, / Et po m' distraire, / Dins on dancigne, dj' a stî djipté / Et egadjî / Po l' seu tango d' tote el swerêye / Ene bele crolêye. / Å dbout d' dijh pas, ele m' a dit Sir / Je suis a vous prenez ma coeur / Je n' sai pas c' qui m' est arivé / Tådje ene miete, dj' va t' l' espliker.

Dierin resploe. /

L' tango walon, / Ki fwait d' nos des tchampions, / Ki nos porkeure tos les succès / Ki fwait ki nos estans les rwès / Cwand nos dansans l' tango walon. /

L' tango walon, / K' on scrît dins no façon. / Sins djamåy fé des crombès djesses, / Minme s' on s' apice pa les deus ... spales, / Cwand nos dansans l' tango walon. /